

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 3

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 3 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 327 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Войтович І. С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Лісова С. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Поніманська Т. І., кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної і корекційної), проректор з наукової роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шугасва Л.М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Яшук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ;

Дупак Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання РДГУ.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Упорядники: проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Федяєва В. Л.** - доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №5 від 26 травня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Сухомлинська О. В. В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист.....	6
Пузовіт Г. П. Педагогіна складова дозвіллевої діяльності дитини у позашкільних навчальних закладах: соціокультурні виклики.....	15
Павелків Р. В. Роль навчання і виховання у формуванні моральної свідомості особистості молодшого школяра.....	27
Петренко О. Б. Постнекласична парадигма освіти й виховання: теоретичний аналіз.....	40
Потапчук Т. В. Педагогічні умови формування у студентів позитивного ставлення до навчання на заняттях із хорового класу.....	49
Budz I. F. Prospects in gifted education development: worldwide tendencies	56
Антонець Н. Б. Мікроісторія освіти: Ровенська школа-інтернат № 1 у долі її вихованців (початок 1960-х рр.)	64
Бісовецька Л. А. Роль періодичної преси у формуванні особистості школяра	74
Бричок С. Б. Психолого-педагогічна діагностика у роботі куратора студентської групи	82
Ганжа М. В. Вплив мистецтва дизайну на виховання патріотичних почуттів молодших школярів	90
Гринькова Н. М. До проблеми формування педагогічної компетентності батьків з питань морального виховання молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	98
Гудовсек О. А. Інноваційна технологія диференційованого навчання Світлани Логачевської.....	108
Жданович Ю. М. Теоретичні засади організації змістовного дозвілля для дітей переселенців	114
Петренко С. В. Мультимедійні презентації як інноватика у виховній діяльності	122
Семенов О. С. Психолого-педагогічні чинники та закономірності формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі.....	129
Сергєєва Н. В. Психолого-педагогічні методи дослідження ціннісно-орієнтованої активності підлітків.....	139
Сойчук Р. Л. Особливості організації проектної діяльності у процесі виховання національного самоствердження учнівської молоді	146
Стельмашук Ж. Г. Педагогічні умови ефективної взаємодії сім'ї і школи у вихованні дисциплінованості учнів	155
Трохимчук І. М. Дослідницька діяльність як засіб формування екологічної вихованості учнів	165
Ціпан Т. С. Професійна компетентність сучасного вчителя.....	174

Ярмошук О. О., Василюк В. М. Використання мнемотехніки як активного методу навчання на заняттях зі студентами спеціальності «Фізичне виховання»	182
Доробки молодих науковців	
Баліка Л. М. Бібліопедагогіка як наука про вивчення читацьких інтересів.....	190
Бірюк Д. О. Інноваційні підходи як стратегія й педагогічна умова реалізації менеджменту у вітчизняних вищих педагогічних освітніх закладах початку ХХІ століття	195
Брончук О. Л. Роль поетичного слова як засобу стимулювання творчої активності молодших школярів	208
Булавина Ю. В. Організація правового виховання учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах як педагогічна проблема	212
Гаврилюк О. С. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами мистецтва	220
Давидюк І. В. Основні інноваційні напрями підготовки майбутніх вчителів початкових класів до оздоровчо-спортивної роботи.....	226
Долженко С. Г. Попередження неуспішності молодших школярів як психолого-педагогічна проблема (50-80-ті роки ХХ ст.)	232
Кашуба А. А. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності зі спортивних ігор	245
Котлярчук Г. Й. Формування в учнів основної і старшої школи пізнавального інтересу до природи за допомогою ТРВЗ-технології у процесі вивчення української літератури.....	251
Максимюк Л. П. До питання професійно-педагогічної культури вчителя.....	256
Мар'юсик І. В. Ігрова діяльність як засіб формування еколого-валеологічної культури молодших школярів	263
Михальчук Ю. Б. Естетичне світосприймання як соціально-педагогічна проблема	270
Паврозник В. Ю. Естетичне виховання дітей молодшого шкільного віку засобами мистецтва.....	275
Пироженко П. В. Гуманізація навчального процесу як складова реформи шкільної освіти в КНР	280
Пташук О. А. Естетична культура особистості як мета естетичного виховання: теоретичний аналіз	289
Стрілецька К. А. Казкотерапія як метод формування моральних якостей молодших школярів	295
Федорук О. М. Професійна підготовка документознавця в інформаційному середовищі як об'єкт педагогічного дослідження	303
Шелюк Г. В. Специфіка виховного процесу у початкових школах Св. Синоду (на матеріалах журналу «Церковно-приходская школа»)	308
Шидловський А. І. Змістовно-організаційні особливості технології формування професійної компетентності майбутніх учителів фізико-технологічного профілю.....	318

Аннотация. Формирование познавательного интереса к природе у учеников основной и старшей школы с помощью ТРВЗ-технологии в процессе изучения украинской литературы.

В статье рассмотрена проблема формирования у учеников основной и старшей школы познавательного интереса к природе как основы воспитания у них заботливого отношения к окружающей среде. Выявлены возможности использования ТРИЗ-технологии для достижения поставленной цели. Раскрыта сущность указанной технологии, которая заключается в воспитании личности со сформированным логическим мышлением, подготовленной к креативному решению сложных проблем в различных сферах деятельности, в том числе в природоохранной. Охарактеризованы оптимальные методы, а именно: «удивления», «фокальных объектов», «синектики», «хорошо – плохо», «мозговой штурм», «проб и ошибок».

Ключевые слова: познавательный интерес, природа, ТРИЗ-технология, методы ТРИЗ-технологии, ученики основной и старшей школы, украинская литература, заботливое отношение к природе.

Abstract. The article considers the problem of forming in students of secondary school of cognitive interest to nature as foundations of education in them the careful relation to the environment. The possibility of using TRIZ-technologies to achieve this goal are clarified. The essence of this technology is lighted, the task of which is to educate a creative personality with a generated logical thinking, to prepare to the creative solution of complex problems in various fields, including environmental. The most optimal methods, such as: "surprise", "focal objects", "synectics", "good – bad", "brainstorm", "trial and error" are characterized.

Thus, the use of TIPS in the process of Ukrainian literature's study influences effectively on forming in the students of secondary school the cognitive interest in an environment, it helps develop in them the careful attitude toward nature.

Keywords: cognitive interest, nature, TIPS, methods of TIPS, students of secondary school, Ukrainian literature.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2016

Л. П. Максимюк

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ

Анотация. У статті обґрунтовано логіку категоріального аналізу феномена «культура», «педагогічна культура», «професійно-педагогічна культура вчителя початкових класів». Визначено та схарактеризовано компоненти та складові професійно-педагогічної культури вчителя

початкових класів. З'ясовано, що вона включає в себе єдність як безпосередньої діяльності людей із передачі накопиченого соціального досвіду, так і результати цієї діяльності, закріплені у вигляді знань, умінь, навичок і специфічних інститутів такої передачі від одного покоління до іншого.

Ключові слова: культура, педагогічна культура, професійно-педагогічна культура вчителя, компоненти, складові професійно-педагогічної культури.

Постановка проблеми. Сучасна педагогічна наука і практика наполегливо шукають шляхи не лише становлення та реформування системи освіти та виховання в Україні, але й принципово нові підходи до розв'язання важливої задачі – збереження й розвитку культурного, інтелектуального та духовного потенціалу нашого суспільства, побудованого на принципах демократії, гуманізації, розвитку. Професія педагога – одна з важливіших у сучасному світі. Від його зусиль залежить майбутнє людської цивілізації. Професійний педагог – це єдина людина, яка професійно займається навчанням і вихованням дітей. У зв'язку з цим сьогодні виникає потреба в забезпеченні середньої школи добре підготовленими, професійно компетентними кадрами, які мають високий рівень культури в цілому і педагогічної зокрема.

Термін «культура» походить від латинського слова «*cultura*», що означає обробляти, культивувати. З часом це поняття набуло значення розвитку мистецтва, літератури, науки, освіти – всього, що створено людиною.

Оскільки культура являє собою концентрований досвід попередніх поколінь, вона дозволяє кожній людині не тільки засвоювати цей досвід, але й брати участь у його примноженні. Уже в силу першого із двох згаданих компонентів культура, з одного боку, і виховання й освіта, з другого, не можуть бути відособлені одне від одного. Педагогічна культура як явище нерозривно пов'язує дві суспільні системи – педагогіку й культуру і вимагає визначення її місця як у системі педагогіки, так і в системі культури.

Культура – це освоєний і упредметнений досвід людської життєдіяльності. Досвід же являє собою закріплену єдність знань і вмінь, що переросла в модель дій за будь-якої ситуації; програму, прийняту як зразок при вирішенні всіляких завдань.

Культура вчителя пройшла певні етапи свого розвитку разом із розвитком культури суспільства. Вона як феномен педагогічної практики існувала завжди, але мала різне соціальне й професійне «забарвлення» в залежності від впливу різних чинників: політики в сфері освіти, моральних відносин, які склалися в суспільстві, пануючої релігії, певного типу вихователя, котрий був необхідний тощо. Крім того, увага зосереджувалась не на самій проблемі культури вчителя та її формування, а на певних складових (здібностях, якостях, особливостях) і вимогах до особистості педагога.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Поняття професійно-педагогічної культури розглядається в різних контекстах. Аналіз історико-педагогічної та психолого-педагогічної літератури показав, що в останні роки постійно зростає інтерес науковців до вивчення історичних традицій роботи вчителя в контексті розвитку освіти минулого й сьогодення. Так, теоретичні засади професійно-педагогічної підготовки вчителя висвітлено в роботах В. Бондар, О. Киричук, О. Мороза, Д. Ніколенко. Питання професійної майстерності вчителя досліджуються в працях Н. Дем'яненко, І. Зязюна, О. Пехоти, О. Рудницької та інших вчених.

Проведені дослідження професійно-педагогічної компетентності як компонента професійної культури вчителя (В. Адольф, Ю. Варданян, Л. Гребьонкіна, К. Вербова, Н. В'юнова, Л. Захарова, Є. Клімов, Г. Ковальов, Н. Кузьміна, Н. Мажар, В. Сластьонін, Б. Сосновський та ін.). Із позицій гуманістичної особистісно орієнтованої парадигми успішно розробляється концепція професійно-особистісного розвитку педагога в умовах вузівської та післядипломної підготовки, становлення особистості вчителя як суб'єкта педагогічної діяльності, основу якого складає ідея саморозвитку, активного перетворення вчителем всього внутрішнього світу, зміни його способи життєдіяльності [3].

У соціально-педагогічному аспекті педагогічна культура досліджується як сфера людської практики, «концентрований досвід людських сутнісних потенцій» із виховання підростаючого покоління, сфера взаємин, спосіб трансляції культурних цінностей [4]. У соціально-історичному аспекті вона визначається як універсальна характеристика педагогічної реальності, сукупність педагогічного досвіду, що накопичено за час існування всіх наявних світових цивілізацій і історичних періодів їх розвитку (О. С. Анісімов, Є. В. Бондаревська, О. П. Булкін, І. Є. Відт, Г. О. Віленський, Е. Ю. Захарченко та інші). Авторі розглядають педагогічну культуру як складну відкриту систему, що самоорганізується, інформаційно забезпечується та спрямовується наукою, мистецтвом, релігією, морально-етичними постулатами суспільства, практичним досвідом людства. Водночас вона репродукує і транслює новим поколінням духовно-естетичні, морально-етичні цінності окремої людини, суспільства, нації і всього людства. Педагогічна культура вчителя розглядається як елемент інших, більш складних систем, що функціонують в освіті і суспільстві.

Мета статті – розкрити зміст професійної культури соціального педагога, показати її внутрішні та зовнішні складові, охарактеризувати структурні компоненти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Феномен професійно-педагогічної культури є історично обумовленою категорією, яка містить багато значень. Вони склалися та набували своєї трансформації відповідно до досягнень людства в усвідомленні та перетворенні довкілля. Усі матеріальні і нематеріальні результати перетворювальної діяльності людини з часом стали узагальнюватись і закріплюватись у контексті категорії культури.

Професійно-педагогічна культура вчителя виступає частиною педагогічної культури як суспільного явища. Носіями педагогічної культури є люди, які займаються педагогічною діяльністю як на професійному рівні, так і непрофесійному.

Для розуміння сутності професійно-педагогічної культури розглянемо положення, описані В. Сластеніним, які розкривають зв'язок загальної і професійної культури, її специфічні особливості:

- професійно-педагогічна культура – це універсальна характеристика педагогічної реальності, яка проявляється в різних формах існування;

- професійно-педагогічна культура являє собою інтеріоризовану загальну культуру і виконує функцію специфічного проектування загальної культури в сферу педагогічної діяльності;

- професійно-педагогічна культура – це системна освіта, яка включає в себе низку структурно-функціональних компонентів, вибірково взаємодіє з оточуючим середовищем і цілісним педагогічним явищем;

- однією аналізу професійно-педагогічної культури виступає творча за своєю природою педагогічна діяльність;

- особливості реалізації і формування професійно-педагогічної культури вчителя обумовлюються індивідуально-творчими, психофізіологічними і віковими характеристиками, накопиченим соціально-педагогічним досвідом особисті [7, с. 12].

Структурні характеристики професійно-педагогічної культури спираються на структуру педагогічної діяльності та вимагають розгляду зазначеного феномена як динамічного утворення, в якому виділяються окремі одиниці – компоненти. Ми визначили систему компонентів формування професійно-педагогічної культури студентів: пізнавальний, мотиваційно-емоційний, діяльнісний та регулятивний [8].

Пізнавальний компонент включає відповідність навчальних і професійних інтересів, стійку потребу у знаннях із предметів, володіння інформацією про зміст педагогічної діяльності. Знання психофізіологічних особливостей особистості, особливостей оточуючих людей, відповідність навчальних і професійних інтересів, потреба у знаннях з психолого-педагогічних, методичних і спеціальних предметів, розвиток професійно значущих якостей особистості. Уміння та знання психофізіологічних особливостей особистості, оточуючих людей, знання теорії та методики здійснення навчально-виховного процесу.

Мотиваційно-емоційний компонент – позитивне ставлення до педагогічної діяльності. Позитивне ставлення до знань про педагогічну діяльність, задоволення положенням серед учителів, бажання займатися професійно-педагогічною діяльністю. Задоволення професійними вміннями однокурсників у період педагогічної практики, бажання займатися професійно педагогічною діяльністю.

Діяльнісний компонент – відповідність знань, умінь, навичок та їх реалізація в період педагогічної практики, потреба в педагогічній діяльності, активна позиція в оволодінні знаннями про педагогічну

професію. Знання професійної педагогічної діяльності, адекватна самооцінка наявності системи знань, умінь для виконання функцій професійної педагогічної діяльності, прагнення оволодіти професійними знаннями, вміннями й навичками, до самовдосконалення, самоосвіти, самовиховання, уміння й навички для успішної професійної педагогічної діяльності в школі. Володіння етикетом, правилами спілкування, емоційним станом.

Регулятивний компонент – упевненість у подоланні труднощів оволодіння педагогічною діяльністю. Знання принципів та правил самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення. Уміння вдосконалення професійно значущих якостей.

Професійно-педагогічна культура уміщує в собі внутрішню та зовнішню складові [10]. Внутрішня складова задоволення положенням серед учителів, бажання займатися професійно-педагогічною діяльністю – це не тільки рівень знань та вмінь у галузі педагогіки, тому що він характеризує лише компетентність у відповідній галузі, а й сформовані особистісні установи, ідеали, потреби, мотиви, котрі визначають сферу і умови їх повсякденного прояву. Основними складовими частинами внутрішньої культури вчителя початкових класів є:

а) особистість вчителя (внутрішня своєрідність) з його індивідуально-психологічною та соціально-педагогічною гідністю та недоліками – індивідуально-особистий рівень;

б) об'єм та ступінь засвоєння вчителем накопиченого у професійній діяльності педагогічного досвіду. Це – теоретичний (світоглядний) рівень педагогічної культури. Він визначає раціональний рівень (компонент) і показує, які психолого-педагогічні знання і як засвоєні соціальним педагогом; якою мірою вони можуть бути використані у професійній діяльності;

в) сформоване чуйне ставлення вчителя до об'єкта навчання й виховання, педагогічної праці, її результатів, їх педагогічних складових та самовдосконалення у педагогічній галузі – це емоційний рівень педагогічної культури. Він формується та закріплюється у процесі оволодіння досвідом педагогічної діяльності і характеризує: випробування почуття (симпатії або антипатії, поваги, байдужість та ін.) до об'єкта педагогічної діяльності, самодіяльності; його хвилювання в процесі педагогічної діяльності, а також в оцінці досягнутих результатів; розвиток потреби у пізнанні та оволодінні новим для нього досвідом у педагогічній діяльності. Емоційний рівень дуже часто визначає внутрішнє ставлення вчителя до педагогічної діяльності у процесі роботи, потребу в педагогічному самовдосконаленні, характеризує його внутрішню моральну культуру.

Зовнішня складова – це індивідуальний стиль професійної діяльності педагога.

Професійно-педагогічна культура вчителя чітко проявляється у ставленнях:

- до себе (самоосвіта, самовиховання, самовдосконалення);

- до інших людей (спілкування, взаємодія, взаємовплив, взаємодопомога – сфера безпосереднього взаємозбагачення культур людей);
- до оточуючого середовища, взаємодії з ним, його пізнання, раціональне та доцільне його використанню у власному самовдосконаленні;

- до професійної діяльності, яка пов'язана з навчанням і вихованням дітей, ставленням до них, спілкуванням, взаємодією, взаємостосунками з батьками дітей, колегами, у процесі педагогічної діяльності [8].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, професійно-педагогічна культура як соціально-педагогічне – це ступінь творчої самореалізації особистості в різних видах педагогічної діяльності і спілкування, спрямованих на засвоєння і створення педагогічних цінностей, технологій і здібностей особистості. Вона включає в себе єдність як безпосередньої діяльності людей з передачі накопиченого соціального досвіду, так і результати цієї діяльності, закріплені у вигляді знань, умінь, навичок і специфічних інститутів такої передачі від одного покоління до іншого.

Список використаних джерел:

1. Буряк В. К. Педагогічна культура: теоретико-методологічний аспект / В. К. Буряк. – К. : Деміург, 2007. – 232 с.
2. Галеева Н. Л. Система компетенцій как інструмент управління качеством образования // «Эйдос». – 2007. – 30 сентября. <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-7.htm>.
3. Данилова Г. С. Педагогічний професіоналізм у контексті акмеології // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія і практика: Збірник наукових праць. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – С.74–80.
4. Коджаспирова Г. М. Культура професійної самоосвіти педагога / Г. М. Коджаспирова – М., 2008. – 189 с.
5. Пальшкова І.О. Поняття та сутність професійно-педагогічної діяльності. – Зб. наукових праць / І. О. Пальшкова. – Дрогобич, 2003. – Вип. 4.
6. Пальшкова І. О. Педагогіка: професійно-педагогічна культура вчителя: навчальн. пос. / І. О. Пальшкова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 192 с.
7. Сластенин В. А. Професіонально-педагогіческая підготовка современного учителя / В. А. Сластенин, А. И. Мищенко // СПб, 1997. – М., – С. 79–84.
8. Хоміч Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів / Л. О. Хоміч. – К. : Магістр-Б, 2008. – 200 с.
9. Хоружа Л. Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика / Л. Л. Хоружа. – К. : Преса України, 2003. – 320 с.
10. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Buriak V. K. Pedahohichna kultura: teoretyko-metodolohichny aspekt. [Pedagogical culture: theoretical and methodological aspect] / Buriak V. K. – K.: Demiurh, 2007. – 232 p (in Ukrainian)
2. Haleeva N. L. Sistema kompetentsiy kak instrument upravleniya kachestvom obrazovaniya [The system of competences as a tool to control the quality of education.] // Internet-zhurnal “Eydos”. – 2007. – 30 sentiabria [http:// www.eidos.ru/journal/2007/0930-7.htm](http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-7.htm). (in Russian)
3. Daniliva H. S. Pedahohichny profesionalizm u konteksti akmeolohii // Pedahohichna osvita: teoria i praktyka. [Pedagogical professionalism in the context of acmeology] Psukholohia i praktyka: Zbirnyk nauk. prats. –K.: KMPU im. B. D. Hrinchenka, 2006. - P. 74-80 (in Ukrainian)
4. Kodzhaspirova H.M. Kultura profesynoyi samoosvity pedahoha [Culture of professional self-education of teacher] / H. M. Kodzhaspirova – M., 2008 – 189 p. (in Russian)
5. Palshkova I.O. Poniattia ta sutnist profesiyno-pedahohichnoyi diyalnosti [The concept and essence of professional-pedagogical activity] – Zb. nauk.prats./ Palshkova I. O. - Drohobych, 2003. - Vyp. 4.- 230 p.(in Ukrainian)
6. Palshakova I. O. Pedahohika: profesiyno-pedahohichna kultura vchytelia: navchalnuy posibnyk [Pedagogy: professional and pedagogical culture of the teacher: textbook] / I. O. Palshakova – K. : Vydavnychy dim “Slovo”, 2011. – 192 p. (in Ukrainian)
7. Slastenin V.A. Professionalno-pedagogicheskaiya podgotovka sovremennogo uchytelia [Professional pedagogical training of the modern teacher] / Slastenin V. A., Mishchenko A. I. // SPb, 1997. – M., – P. 79-84.(in Russian)
8. Khomich L.O. Profesiyno-pedahohichna pidhotovka vchytelia pochatkovykh klasiv [Professional pedagogical training of primary school teachers] / Khomich L. O. – K.: Mahistr-B, 2008. – 200 p. (in Ukrainian)
9. Khoruzha L.L. Etychna kompetentnist maybutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoria i praktyka [Ethical competence of future primary school teacher: theory and practice] / Khoruzha L.L. - K.: Presa Ukrainy, 2003.- 320 p. (in Ukrainian)
10. Yahupov V.V. Pedahohika: navch. posib. [Pedagogy:textbook] / Yahupov V.V. – K.: Lybid, 2002. – 560 p. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье проанализирована логика категориального аппарата феноменов “культура”, “педагогическая культура”, “профессионально-педагогическая культура учителя начальных классов”. Определены и охарактеризованы компоненты профессионально-педагогической культуры учителя начальных классов. Выявлено, что она включает в себя единство как непосредственной деятельности людей по передаче социального опыта, так и результатов этой деятельности, которые закреплены в виде знаний, учений, навыков, и специфических институтов такой передачи от одного поколения к другому.

Ключові слова: культура, педагогическая культура, профессионально-педагогическая культура учителя, компоненты професійно-педагогічної культури.

Abstract. The article substantiates the logic of the categorical analysis of the phenomenon “culture”, “pedagogical culture”, “professional-pedagogical culture of the teacher of initial classes”. In socio-pedagogical aspect the pedagogical culture is examined as a sphere of human practice, “concentrated experience of the essential human potentialities” the education of the younger generation, the scope of the relationship, the method of transmission of cultural values. Components of professional pedagogical culture of the teacher of initial classes are identified and described (cognitive, motivational-emotional, and regulatory activity). Pedagogical culture as a phenomenon inextricably binds the two social systems — education and culture and requires the definition of its place in pedagogy and in the culture system. It is stated that it includes the unity as a direct human activities on the transfer of social experience, and the results of this activity in the form of knowledge, abilities, skills and specific institutions such transmission from one generation to the next.

Key words: culture, pedagogical culture, professional pedagogical culture of the teacher, components of professional pedagogical culture.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2016

І. В. Мар’юсик

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. У статті розглядається проблема формування еколого-валеологічної культури молодших школярів у позакласній виховній роботі. Виокремлено активні форми і методи роботи. Розглянуто роль і значення рольових ігор у формуванні еколого-валеологічної культури, схарактеризовано її функції. Наведено приклади сюжетно-рольових ігор. Доведено, що пізнавально-виховний ефект таких ігор досягається при дотриманні методики, де організація, розподіл ролей і підготовка до гри зберігають її неповторну чарівність, дитячу безпосередність, а також забезпечують знання про об’єкти гри, наближення її до реальної ситуації.

Ключові слова: еколого-валеологічна культура, виховання, сюжетно-рольова гра.

Постановка проблеми. Виховання як соціальний феномен у цілому – це явище, що включає в себе надбання багатьох поколінь і багатьох народів. Це не усталений набір методів і форм, шляхів і засобів впливу на особистість, групу чи колектив, не завершений ансамбль знань, цінностей, правил і норм поведінки, етнічних чи релігійних засад; виховання – це спілкування, засобом

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 3

Упорядники:
проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 26.05.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 22,7. Замовлення №191/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66 **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 3 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 327 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016